

KAJA KURG

Mida teha lehtedega? 7 head soovitus

Sügisel mahalangenud puu- ja põõsalehed pole nuhtlus, vaid kasulik materjal, mida saab mitmel moel aia hüvanuks ära kasutada.

■ Lehtedest saab parima komposti

Mida niiskemalt ja värskemana lehed hunnikusse saavad, seda paremini need lagunevad. Lehekihtide vahele pange puutuhka, võite lisada ka mulda. Hunnik peaks olema u 2 m laiune, et lagunemisprotsessid kulgeksid tõhusalt. Niiskuse ja soojuse hoidmiseks katke kuhi mullaga. NB! Tamme- ja pöögilehed lagunevad väga aeglaselt, need kompostige eraldi hunnikus.

■ Murule hea väetis

Murult on mugav lehti koguda niidukiga, millel on kogur. Kui teil on multšeriga niiduk, jätke külgluuk lahiti. Lehehake paiskub siis mitme meetri kaugusele ühtlaselt laiali. Vihm, vihmaussid ja putukad muudavad lehesodi mõne päevaga olematuks. Kuna lehepuru muudab mulla happeliseks, soodustades sambla levikut, puistake murule puutuhka vm lubiainet.

■ Väärtuslik multš

Riisuge lehed puude ja põõsaste alla ning püsililled peale multšiks. Puistake juurde puutuhka, sest haigustekitajad ei talu leeliselist ja neutraalset keskkonda. Sellise katte alla koguneb palju vihmausse ning lehemass laguneb kiiremini huumusrikkaks kompostiks. Et tuul lehti algul ära ei viiks, pange nende peale veidi liiva. Kui kasutate lehemultši, pole muid väetisi vajagi!

■ Lihtne viis mulla parandamiseks

Kokkuriisunud puulehed laotage kompostihunnikusse viimise asemel peenramaale ja kaevake sisse. Need lagunevad kiiresti, rikastades mulda taimetoitainete ja huumusega ning muutes pinnase kobedamaks. Eriti tabub seda moodust kasutada raske savimulla heastamisel.

■ Parim talvekate

Külmaõrnadele taimedele peenral ja kasvuhoones pole paremat külma-kaitsset, kui on kuivad lehed. Kasutage ära vihmata päevad nende kogumiseks! Hiirte tõrjeks pange lehtede vahele mürkhõrgutisi. Peenral katke lehed vettpidava katusega, et nad läbi ei vettiks. Õhk peab aga ligi pääsema, muidu hakkavad levima seenhaigused.

■ Soe tekk sibullilledele

Paks lehevaip kulub ära ka hilissügisel istutatud tulbisibulatele. Sooja teki all saavad nad jätkata juurdumist. Kevadel lükake talvekate varakult laiali, muidu takistab see maapinna sulamist.

■ Abiks kompostriile

Kuivi lehti on hea panna talvel kompostrisse köögijäätmete vahele, et suurendada kuivaine hulka ning et lagunemisprotsessid õigesti kulgeksid. Koguge lehti kuival päeval, mugav on neid hoida suurtes mustades prügikottides.

KAJA KURG

NÄDAL AIAS

Puhastage ja pritsige okaspuid

■ Haiguste ennetamiseks puhastage okaspuud: saputage taimed ja tõmmake kinnastatud käega ettevaatlikult ära kolletunud okkad, kuivanud oksad lõigake välja. Puhastage varisest hoolikalt ka võraalune.

■ Pritsige okaspuid pudetõve jm seenhaiguste vastu. Sobivad preparaadid Bravo, Dithane, Maxim, Tilt, Tanos, samuti kartuli-lehemädaniku tõrjevahendid Acrobat Plus, Basf jm.

■ Seni, kuni maa pole veel külmunud, võib istutada lehtpuid ja -põõsaid. Hilissügisel mahapandud puule kuhjake tüve ümber 10–15 cm paksuselt komposti või turvast, et maapind juurdumata taimed ümber ei külmuks nii sügavalt.

■ Veel võib julgelt istutada tulpe ja krookusi. Pange nad 5–10 cm sügavamale, sest nad ei jõua enne talve korralikult juurduda.

■ Jälgige, et muld kanarbiku- ja eerika-anumates oleks niiske. Läbikuivanud taimedel õied kuivavad ja pudenevad.

■ Suureõielised elulõngad lõigake 10 cm kõrguselt maha, varretüükad katke komposti või kuiva turbaga. Kuhja läbimõõt võiks olla umbes meeter, siis on pungad ja pindmised juured talveks hästi kaitstud. Peale pange kuuseoksad.

■ Kuni maa on veel külmumata, torgake ümber igihaljaste rododendronite ja päikesepõletuse õrnade okaspuude vaiad, kuhu on alates veebruarist hea peale sättida varjutuskangast.

■ Harige köögiviljamaa hargi sügavuselt läbi.

■ Torkige hargiga läbi murus olevad madalamad kohad, et vesi ei jääks sinna pidama ning tekkiv jää ei rikuks taimi.

■ Kui muru pole vaja enam niita, puhastage mootorniiduk rohu- ja jäätmetest ja peske puhtaks. Seejärel vahetage õli, tühjendage bensiinipaak, puhastage süüteküünl ja õhufilter, õlitage silindrit.

■ Algab aasta kõige pimedam aeg. Ostke toataimede elu kergendamiseks spetsiaalne taimelamp.